

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Робоча програма
навчальної дисципліни
"СТАТИСТИЧНИЙ МОНІТОРИНГ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ
ТА ОРГАНІЗАЦІЙ"
для студентів спеціальності
8.03050601 "Прикладна статистика"
денної форми навчання

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2016

Затверджено на засіданні кафедри статистики та економічного прогнозування.

Протокол № 1 від 25.08.2015 р.

Укладачі: О. В. Раєвнєва
І. В. Аксьонова
Г. І. Свидло

Робоча програма навчальної дисципліни "Статистичний Р 58 моніторинг діяльності підприємств та організацій" для студентів спеціальності 8.03050601 "Прикладна статистика" денної форми навчання / уклад. О. В. Раєвнєва, І. В. Аксьонова, Г. І. Свидло. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 48 с.

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій, лабораторно-кейсових занять, матеріали для закріплення знань (завдання для самостійної роботи, контрольні запитання), критерії оцінювання знань студентів, професійні компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.03050601 "Прикладна статистика" денної форми навчання.

Вступ

У сучасних умовах господарювання дослідження фінансово-господарського стану підприємств та організацій та прийняття на їх основі обґрунтованих рішень щодо розвитку потребують нових підходів до методів оцінювання й управління.

Вивчення дисципліни "Статистичний моніторинг діяльності підприємств та організацій" є важливою складовою сучасної економічної освіти, що пов'язано зі змінами в методах управління підприємствами та методичних підходах щодо оцінювання їх діяльності. Необхідність даної дисципліни полягає в тому, щоб підготувати фахівців, які володіють методикою розроблення збалансованих показників і здатні побудувати ефективну стратегію підприємства на їх основі.

Знання з дисципліни "Статистичний моніторинг діяльності підприємств та організацій" необхідні майбутнім фахівцям, щоб об'єктивно оцінювати кількісну та якісну сторони соціально-економічних явищ та процесів, що відбуваються у внутрішньому та зовнішньому середовищі підприємства, розробляти систему показників їх розвитку, застосовувати методи комплексного оцінювання діяльності, виробляти стратегію розвитку.

Навчальна дисципліна "Статистичний моніторинг діяльності підприємств та організацій" є вибірковою та вивчається згідно з навчальним планом фахівців освітнього ступеня "магістр" спеціальності 8.03050601 "Прикладна статистика".

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 0305 "Економіка та підприємництво"	Вибіркова
Змістових модулів – 2		Рік підготовки
		5-й
Загальна кількість годин – 150		Семестр
	2-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійної роботи студента – 6	Освітній ступінь: магістр	Лекції
		20 год
		Лабораторні, практичні
		20 год
		Самостійна робота
		110 год
		Вид контролю
іспит		
4 год		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить – 36 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування професійних компетентностей щодо розробки стратегії розвитку підприємства на підставі проектування та використання збалансованої системи показників і відповідної системи моніторингу.

Для досягнення мети виконуються такі основні **завдання**:

формування збалансованої системи показників та розроблення інформаційного забезпечення її функціонування у вигляді системи моніторингу діяльності підприємства;

проведення статистичного та фінансово-економічного аналізу стану підприємства за перспективами збалансованої системи показників, а саме: фінансовою, маркетинговою, внутрішніх бізнес-процесів, якості та розвитку персоналу;

набуття практичних навичок щодо розроблення та впровадження збалансованої системи показників за даними конкретного підприємства;
побудова стратегії розвитку підприємства з урахуванням його реальних ресурсних можливостей та нестабільності зовнішнього середовища.

Об'єктом навчальної дисципліни є підприємства та організації.

Предметом навчальної дисципліни є закономірності розвитку підприємства чи організації у внутрішньому та зовнішньому середовищі, що виявляються на основі збалансованої системи показників.

Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши навчальні дисципліни професійного циклу.

Базовими знаннями, необхідними для успішного опанування даною дисципліною, є знання зі статистики, статистики ринків, статистики підприємства, економіко-статистичної діагностики підприємства, економіки підприємства, фінансового аналізу, економічного аналізу, бухгалтерського обліку та аудиту, стратегічного менеджменту, управлінського аналізу.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних, лабораторно-кейсових і семінарських занять. Також велике значення у процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

сутність стратегій підприємства та методи оцінювання діяльності підприємства для вибору тієї чи іншої стратегії розвитку;

особливості побудови збалансованої системи показників;

значення ЗСП як оцінної системи та методу реалізації стратегії підприємства;

етапи побудови збалансованої системи показників;

вміти:

визначати місію, бачення, стратегічні цілі та завдання діяльності підприємства;

розробляти алгоритм планування поточного стану та перспективного розвитку підприємства;

застосовувати доцільний методичний апарат для оцінювання діяльності підприємства;

формуванню системи показників внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства;

проводити аналіз стану підприємства за перспективами збалансованої системи показників;

установлювати причинно-наслідкові зв'язки між показниками та цілями;

розробляти збалансовану систему показників;

управляти бюджетним процесом, кадрами за допомогою збалансованої системи показників.

використовувати методику збалансованої системи показників як інструмент обґрунтування управлінських рішень щодо розвитку підприємства.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
1	2	3
СМДПО* 1	Оцінювати зовнішнє та внутрішнє середовище та формувати стратегії управління підприємством	Використовувати SWOT-, PEST-, PIMS-аналізи для оцінювання зовнішнього оточення підприємства. Використовувати GAP-аналіз, стратегічний аналіз та оцінювання конкурентної позиції підприємства
СМДПО 2	Застосовувати збалансовану систему показників як інструмент управління підприємством	Формувати передумови розробки ЗСП, тобто місію, бачення та цінності підприємства. Проводити декомпозицію цілей підприємства за кожною складовою ЗСП
СМДПО 3	Формувати базу даних, необхідну для розробки системи моніторингу, аналізу та оцінювання підприємства чи організації за перспективами збалансованої системи показників	Розробляти системи статистичного моніторингу діяльності підприємств та організацій для виділення інформаційно-аналітичної та методичної складових діагностики зовнішнього та внутрішнього бізнес-середовища. Формувати перелік обґрунтованих показників за перспективами ЗСП

1	2	3
СМДПО 4	Проводити економіко-статистичний аналіз підприємства чи організації за перспективами: фінансова, маркетингова, бізнес-процеси, якість та розвиток	Проводити аналіз виробництва та реалізації продукції, собівартості виробництва, кадрового складу підприємства, фінансової діяльності. Аналізувати ресурсну базу підприємства та клієнтську складову
СМДПО 5	Проектувати збалансовану систему показників з урахуванням особливостей стану та розвитку підприємства	Складати стратегічні карти із виділенням причинно-наслідкових зв'язків. Формувати інформаційний словник показників збалансованої системи за перспективами: фінансова, маркетингова, бізнес-процеси, якість та розвиток персоналу
СМДПО 6	Упроваджувати збалансовану систему показників і формувати стратегічні рішення щодо управління підприємством на її основі	Розробляти ЗСП. Формувати управлінські рішення щодо розвитку ЗСП

* Статистичний моніторинг діяльності підприємств та організацій.

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в табл. А.1 додатка А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Теоретико-аналітичні основи формування збалансованої системи показників

Тема 1. Методи та технологія стратегічного аналізу, його напрями

1.1. *Поняття про стратегію управління.*

Концепція стратегії управління. Види стратегій управління. Поняття про стратегію підприємства. Класифікація стратегій підприємства. Поняття про стратегічне управління. Сутність та різниця між оперативним, тактичним і стратегічним контурами управління. Необхідність формування збалансованої системи показників (ЗСП) як нового методу стратегічного управління.

1.2. Напрями стратегічного аналізу: макро- та мікросередовище.

Напрями стратегічного аналізу. Методи стратегічного аналізу макросередовища та внутрішнього середовища. Характеристика методів оцінювання зовнішнього середовища підприємства: SWOT, PIMS, PEST, галузевий аналіз. Переваги та недоліки даних методів. Суть та особливості системного, процесного, ситуаційного, стратегічного, ресурсного підходів до управління діяльністю підприємства. Аналітичне забезпечення оцінювання оперативного, тактичного та стратегічного стану підприємства. Аналіз ресурсів підприємства, аналіз конкурентних переваг підприємства.

1.3. Ситуаційний аналіз підприємства.

Ситуаційний аналіз як метод управлінського аналізу. Складові ситуаційного аналізу та їх характеристика. Оцінювання стратегії, що застосовується. Аналіз розриву (GAP-аналіз). Сутність стратегічного вартісного аналізу. Оцінювання конкурентної позиції підприємства. Підходи та методи оцінювання підприємства.

Тема 2. Збалансована система показників (ЗСП) як метод управління підприємством

2.1. Методологічні засади побудови збалансованої системи показників.

Концепція ЗСП як новітній інструмент системи управління. Концептуальні засади формування ЗСП. Концепція Р. Каплана й Д. Нортон. Сутність збалансованої системи показників. Перспективи збалансованої системи показників та їх характеристика. Причинно-наслідкові зв'язки в збалансованій системі показників. Умови, необхідні для упровадження збалансованої системи показників. Відмінність збалансованої системи показників від інших систем управління.

2.2. Переваги та недоліки збалансованої системи показників

Можливості використання збалансованої системи показників. Загрози застосування збалансованої системи показників. Недоліки збалансованої системи показників. Сильні сторони збалансованої системи показників.

2.3. Передумови формування збалансованої системи показників.

Визначення та формування місії, бачення, цінностей підприємства. Складноструктурована система цілей підприємства: глобальні та локальні цілі. Принципи розроблення стратегічних цілей підприємства для побудови збалансованої системи показників. Декомпозиція стратегічних цілей

за кожною складовою збалансованої системи показників. Морфологічний аналіз для встановлення причинно-наслідкових зв'язків між показниками ЗСП. Документування цілей за перспективами ЗСП.

Тема 3. Система моніторингу підприємства: структурний та елементний аспекти. Інформаційне забезпечення перспектив збалансованої системи показників (ЗСП)

3.1. Організаційно-методичні аспекти розробки системи статистичного моніторингу діяльності підприємств та організацій.

Загальна характеристика сутності моніторингу, його принципів та функцій. Поняття системи статистичного моніторингу та його структура. Етапи формування системи моніторингу. Характерні риси моніторингу.

3.2. Формування обґрунтованих показників за перспективами збалансованої системи.

Характеристика ключових показників ефективності діяльності підприємства. Роль показників ефективності в стратегічному процесі. Критерії відбору та характеристика ключових показників ефективності. Принципи формування набору показників ефективності. Матриця уточнення показників стратегічної карти. Принципи формування показників у збалансованій системі показників.

3.3. Економіко-статистичний аналіз показників підприємств та організацій за перспективами ЗСП.

Показники продукції (послуг) підприємства (організації). Методи вимірювання продукції підприємства. Вартісні показники продукції, методи їх розрахунку. Характеристика ресурсної бази підприємства (організації).

Показники складу та руху трудових ресурсів підприємства. Робочий час і балансовий метод його аналізу. Показники продуктивності праці, оплати праці, методи їх аналізу. Програми розвитку, мотивації, професійного росту персоналу підприємства.

Здатність підприємства до задоволення потреб клієнтів. Визначення частки ринку підприємства та її частки в цільовому сегменті. Політика підприємства щодо залучення нових клієнтів.

Статистичне вивчення структури та динаміки витрат на виробництво. Вивчення фінансових результатів діяльності підприємства. Система показників фінансового стану підприємства. Фінансово-економічні показники, що відображають стратегічні цілі акціонерів.

3.4. Використання кореляційного та факторного аналізу для редукції інформаційного простору та виокремлення істотних показників.

Кореляційний аналіз як метод обробки статистичних даних. Поняття та значення коефіцієнта кореляції. Основні поняття факторного аналізу та його види. Методи факторного аналізу. Завдання факторного аналізу.

Змістовий модуль 2

Практична реалізація збалансованої системи показників

Тема 4. Проектування збалансованої системи показників організації

4.1. Формування інформаційного словника для показників збалансованої системи.

Аналітичне вираження складових збалансованої системи показників. Характеристика показників ефективності за перспективами: фінансова, маркетингова, бізнес-процеси, якість та розвиток персоналу. Зв'язок показників з цілями за кожною перспективою. Сутність запізнених та випереджаючих показників. Встановлення цільових значень показників. Складання інформаційного словника показників діяльності підприємства.

4.2. Установлення причинно-наслідкових зв'язків між складовими збалансованої системи показників.

Методи визначення причинно-наслідкових зв'язків. Поняття та побудова стратегічних карт. Використання моделі стратегічних карт для відображення причинно-наслідкових зв'язків між окремими стратегічними цілями. Модель стратегічних карт Л. Мейселя, "піраміда ефективності", модель Ер²М, їх сутність та відмінності від моделі стратегічних карт Нортон – Каплана. Приклади застосування стратегічних карт для відображення показників діяльності підприємств та організацій різних видів економічної діяльності.

4.3. Методи побудови стратегічних карт.

Зміст когнітології та методологія когнітивного моделювання. Класифікації когнітивних карт. Типи факторів, що становлять зміст когнітивної карти. Етапи когнітивного моделювання.

Тема 5. Прикладні аспекти застосування збалансованої системи показників (ЗСП) на підприємствах та організаціях

5.1. Побудова ЗСП підприємства на засадах Д. Нортон та Р. Каплана.

Побудова збалансованої системи показників для структурних підрозділів підприємства. Вертикальне каскадування. Визначення єдності

цілей підприємства на основі каскадування збалансованої системи показників. Розроблення персональних ЗСП, їх переваги.

Сценарії каскадування ЗСП підприємства: зверху-вниз, знизу-вверх, змішаний. Методи проведення каскадування показників: самостійне формулювання стратегії та цілей; пряме визначення на підставі цілей верхнього рівня; стандартна ЗСП з адаптацією цільових показників й стратегічних заходів; комбінування стандартних та індивідуальних цілей; відкрита комунікація.

Управління кадрами за допомогою збалансованої системи показників.

Управління бюджетним процесом за допомогою збалансованої системи показників.

5.2. Альтернативний підхід до побудови ЗСП розвитку підприємства.

Альтернативний метод побудови збалансованої системи показників. Три варіанти системи збалансованих показників. Система збалансованих показників управління витратами. Метод експертних оцінок для визначення кількості показників за перспективами системи збалансованих показників. Формування інтегрального показника за кожною перспективою системи збалансованих показників для вибору стратегії управління витратами підприємства.

5.3. Обслуговування збалансованої системи показників (ЗСП).

Збалансована система показників як основа стратегічного менеджменту. Рекомендації щодо практичного застосування ЗСП на підприємствах та в організаціях. Вимоги до ЗСП як життєздатного інструмента в реалізації стратегії. Коректування ЗСП.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як із робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		лекційні	лабораторні	практичні (ситуаційні)	самостійна робота
Змістовий модуль 1					
Теоретико-аналітичні основи формування збалансованої системи показників					
<i>Тема 1. Методи та технологія стратегічного аналізу, його напрями</i>	28	4	2	2	22
<i>Тема 2. Збалансована система показників (ЗСП) як метод управління підприємством</i>	28	4	2	2	22
<i>Тема 3. Система моніторингу підприємства: структурний та елементний аспекти. Інформаційне забезпечення перспектив збалансованої системи показників</i>	34	4	2	2	22
Разом за змістовим модулем 1	90	12	6	6	66
Змістовий модуль 2					
Практична реалізація збалансованої системи показників					
<i>Тема 4. Проектування збалансованої системи показників організації</i>	30	4	2	2	22
<i>Тема 5. Прикладні аспекти застосування збалансованої системи показників на підприємствах та організаціях</i>	30	4	2	2	22
Разом за змістовим модулем 2	60	8	4	4	44
Усього годин	150	20	10	10	110

5. Теми лабораторних занять

Лабораторне заняття – це форма навчального заняття, мета якого – засвоєння студентами теоретичного матеріалу на основі здобуття практичних навичок користування вбудованими функціями пакету прикладних програм *Microsoft Excel*, пакетом *Statistica* для розрахунку та аналізу показників діяльності підприємств та організацій та побудови ЗСП.

У процесі проведення лабораторних занять студенти самостійно або в малих групах (за умови попереднього пояснення викладача) вирішують запропоновані кейс-завдання різного рівня складності. Перелік тем лабораторних занять наведено у табл. 5.1.

За результатами виконання завдання на лабораторному занятті студенти оформляють індивідуальні звіти про його виконання та захищають ці звіти перед викладачем.

Таблиця 5.1

Перелік тем лабораторних занять

Назва змістового модуля	Теми лабораторних занять за модулями	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1 Теоретико-аналітичні основи формування збалансованої системи показників	Лабораторне заняття за темою 1 "Методи та технологія стратегічного аналізу, його напрями": 1. Використання SWOT-аналізу для оцінювання зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства. 2. Застосування PEST-аналізу для оцінювання стратегії підприємства.	2	Основна: [3; 5 – 7; 18]; додаткова: [22; 38; 40; 41; 44]
	Лабораторне заняття за темою 2 "Збалансована система показників (ЗСП) як метод управління підприємством: 1. Основи застосування морфологічного аналізу для встановлення причинно-наслідкових зв'язків між показниками	2	Основна: [1; 2; 12; 21]; додаткова: [28; 33; 38; 41; 44]

1	2	3	4
	Лабораторне заняття за темою 3 "Система моніторингу підприємства: структурний та елементний аспекти. Інформаційне забезпечення перспектив ЗСП": 1. Моніторинг показників діяльності підприємства за перспективами ЗСП. 2. Прикладні аспекти застосування кореляційного та факторного аналізу для формування показників за перспективами ЗСП. 3. Модульна контрольна робота 1	2	Основна: [8; 13; 14; 16; 17; 19; 20]; додаткова: [23; 24; 27; 31; 32; 34; 38; 39; 42; 44]
Змістовий модуль 2 Практична реалізація збалансованої системи показників	Лабораторне заняття за темою 4 "Проектування збалансованої системи показників організації": 1. Побудова стратегічної карти за перспективами ЗСП	2	Основна: [6; 8; 9; 10; 11; 14; 15]; додаткова: [35; 36; 38; 39; 42; 44]
	Лабораторні заняття за темою 5 "Прикладні аспекти застосування ЗСП на підприємствах та організаціях": 1. Побудова компонентів ЗСП. 2. Модульна контрольна робота 2	2	Основна: [4; 6 – 8; 10; 20]; додаткова: [26; 29; 30; 37; 38; 42; 44]
Усього			10

6. Теми практичних (ситуаційних) занять

Практичне (ситуаційне) заняття – це форма навчального заняття, спрямована на формування вмінь та навичок виконання певних видів економіко-статистичного аналізу, а саме виконання кейсових завдань щодо проведення стратегічного аналізу та побудови збалансованої системи показників для певного підприємства чи організації.

У процесі проведення практичного (ситуаційного) заняття студенти у малих групах (за умови попереднього пояснення викладача) вирішують запропоноване кейс-завдання. Наприкінці заняття студенти презентують результати виконання завдання. У межах навчальної дисципліни із метою опанування студентами методологічних підходів щодо розробки збалансованої системи показників практичні (ситуаційні) заняття рекомендується проводити у вигляді кейс-завдань, табл. 6.1.

Перелік тем практичних (ситуаційних) занять

Назва змістового модуля	Теми практичних (ситуаційних) занять за модулями	Кількість годин	Література
Змістовий модуль 1 Теоретико-аналітичні основи формування збалансованої системи показників	Практичне (ситуаційне) заняття за темою 1 "Методи та технологія стратегічного аналізу, його напрями". Кейс-завдання "Стратегічний аналіз підприємства"	2	Основна: [3; 5 – 7; 18]; додаткова: [22; 38; 40; 41; 44]
	Практичне (ситуаційне) заняття за темою 2 "Збалансована система показників (ЗСП) як метод управління підприємством". Кейс-завдання "Формулювання місії та стратегічного плану. Структуризація та документування цілей за перспективами збалансованої системи показників"	2	Основна: [1; 2; 12; 21]; додаткова: [28; 33; 38; 41; 44]
	Практичне (ситуаційне) заняття за темою 3 "Система моніторингу підприємства: структурний та елементний аспекти. Інформаційне забезпечення перспектив збалансованої системи показників". Кейс-завдання "Формування обґрунтованої системи показників за перспективами збалансованої системи показників"	2	Основна: [8; 13; 14; 16; 17; 19; 20]; додаткова: [23; 24; 27; 31; 32; 34; 38; 39; 42; 44]
Змістовий модуль 2 Практична реалізація збалансованої системи показників	Практичне (ситуаційне) заняття за темою 4 "Проектування збалансованої системи показників організації". Кейс-завдання "Складання інформаційного словника за перспективами збалансованої системи показників"	2	Основна: [6; 8 – 11; 14; 15]; додаткова: [35; 36; 38; 39; 42; 44]
	Практичне (ситуаційне) заняття за темою 5 "Прикладні аспекти застосування збалансованої системи показників на підприємствах та організаціях". Кейс-завдання "Розробка збалансованої системи показників за методом Д. Нортона та Р. Каплана"	2	Основна: [4; 6 – 8; 10; 20]; додаткова: [26; 29; 30; 37; 38; 42; 44]
Усього		10	

7. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – це засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 73 % (110 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (150 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до лабораторних та практичних занять; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання кейсових завдань; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до модульних контрольних робіт, тестового контролю.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань регулювання діяльності підприємств, статистичними матеріалами.

Далі наведено основні питання для самостійного опрацювання за темами навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1

Теоретико-аналітичні основи формування збалансованої системи показників

Тема 1. Методи та технологія стратегічного аналізу, його напрями

1. Стратегічне планування: етапи та необхідність.
2. Підходи до оцінювання розвитку підприємства.
3. Методичний інструментарій діагностики стану підприємства.

4. Оцінка конкурентного статусу підприємства на ринку.
5. Аналітичне оцінювання конкурентоспроможності підприємства на ринку.
6. Аналітичне вираження показників стану та розвитку підприємства та їх економічна інтерпретація.
7. Оцінювання стратегічного протистояння підприємств-конкурентів.
8. Методи стратегічного аналізу підприємства.

Тема 2. Збалансована система показників (ЗСП) як метод управління підприємством

1. Збалансована система показників як частина системи стратегічного управління: зарубіжний та вітчизняний досвід.
2. Аналітичні підходи щодо оцінювання ефективності бізнесу.
3. Розробка місії та стратегічного бачення підприємства: типові помилки.
4. Роль стратегічного аналізу в процесі обґрунтування збалансованої системи показників.
5. Метод аналізу ієрархій для проведення декомпозиції цілей.

Тема 3. Система моніторингу підприємства: структурний та елементний аспекти. Інформаційне забезпечення перспектив збалансованої системи показників (ЗСП)

1. Статистичний опис величин у збалансованій системі показників оцінювання діяльності підприємства.
2. Основні напрями статистики підприємства.
3. Поняття, форми та види статистичних показників діяльності підприємства (організації).
4. Фактори впливу на конкурентоспроможність підприємства.
5. Напрями підвищення конкурентоспроможності продукції (послуг) підприємства.
6. Аналітичне оцінювання конкурентоспроможності підприємства на ринку.
7. Методи побудови балансів робочого часу.
8. Статистичні методи вивчення диференціації заробітної плати.
9. Оцінювання ефективності виробничого потенціалу підприємства.
10. Зарубіжна практика оцінювання витрат на виробництво.
11. Система показників комплексного оцінювання фінансового стану підприємства.
12. Методи факторного аналізу рентабельності.
13. Види статистичного моніторингу.
14. Поняття бази знань та бази моделей у статистичному моніторингу.
15. Зміст коефіцієнтів парної та часткової кореляції, їх відмінності.

16. Зміст факторного навантаження показника та його застосування під час визначення впливу фактора.
17. Поняття штучних факторів.

Змістовий модуль 2

Практична реалізація збалансованої системи показників

Тема 4. Проектування збалансованої системи показників організації

1. Методики інтегрованого оцінювання діяльності підприємства.
2. Форми відображення причинно-наслідкових зв'язків показників.
3. Характеристика етапів операціоналізації стратегії підприємства.
4. Модель стратегічних карт *Tableau de Bord*.
5. Класифікація факторів, що формують зміст когнітивної карти.
6. Методи встановлення зв'язку між факторами когнітивної моделі.
7. Поняття нечіткого орієнтованого графу та нечіткої когнітивної карти.
8. Зміст імпульсного аналізу та сфери його застосування.

Тема 5. Прикладні аспекти застосування збалансованої системи показників (ЗСП) на підприємствах та організаціях

1. Методи дослідження зворотної реакції робітників підприємства на впровадження збалансованої системи показників.
2. Аналіз та оцінювання каскадованих збалансованих систем показників.
3. Використання індивідуальних ЗСП у кадровій політиці підприємства.
4. Оплата праці робітників на основі компетентнісного підходу.
5. Відповідальність за результати впровадження ЗСП.
6. ЗСП як елемент стратегічного інформаційного процесу.

7.1. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Методи та технологія стратегічного аналізу, його напрями

1. Назвіть головні завдання менеджменту під час розробки довгострокової стратегії підприємства.
2. Назвіть основні компоненти, які забезпечують успіх у реалізації довгострокової стратегії підприємства.
3. Назвіть проблеми, що можуть виникнути у ході реалізації довгострокової стратегії підприємства.
4. Прокоментуйте різницю між керівником та менеджером.
5. Як ви розумієте концептуальне мислення керівника.
6. У чому полягає сутність стратегічного управління?
7. Як відбувається формування стратегічного потенціалу підприємства?

8. Чим відрізняється стратегія управління від традиційного підходу в управлінні?

9. Які завдання необхідно вирішувати під час реалізації стратегії?

10. Які завдання необхідно вирішувати у ході управління реалізацією стратегії?

Тема 2. Збалансована система показників (ЗСП) як метод управління підприємством

1. З чим пов'язана поява збалансованої системи показників, хто її автори?

2. Наведіть приклади фінансових і нефінансових показників підприємства.

3. У чому полягають недоліки фінансових показників?

4. Чому фінансові показники все ж таки присутні в збалансованій системі показників?

5. Які головні проблеми вирішує збалансована система показників?

6. Охарактеризуйте кожну складову збалансованої системи показників.

7. Яка складова є основою або базисом системи показників?

8. Чому збалансовану систему показників слід розглядати як частину системи стратегічного управління?

9. Дайте характеристику збалансованій системі показників як оцінної системи.

10. Дайте характеристику збалансованій системі показників як джерелу розповсюдження інформації.

11. Які основні висновки SWOT-аналізу збалансованої системи показників?

12. Які етапи розробки збалансованої системи показників?

13. Яка роль інформованості про збалансовану систему показників?

14. Перерахуйте компоненти ефективної збалансованої системи показників.

15. Які джерела інформації під час розробки показників збалансованої системи?

16. Сформулюйте цілі за кожною складовою збалансованої системи показників.

17. За яким принципом формуються ці цілі, в чому полягає їх суть?

18. Які методи колективної роботи команди під час розроблення показників системи ви можете запропонувати?

Тема 3. Система моніторингу підприємства: структурний та елементний аспекти. Інформаційне забезпечення перспектив збалансованої системи показників (ЗСП)

1. Наведіть приклади показників за кожною складовою системи.

2. Які критерії відбору ключових показників збалансованої системи?

3. Чи потрібно кількісне вираження показників системи і чому?
4. Яка оптимальна кількість показників за кожною складовою системи рекомендують її автори?
5. Суть методу факторного аналізу?
6. Що є основою для побудови факторної матриці?
7. Які існують методи факторного аналізу?
8. У чому сутність факторних навантажень?
9. Які існують групи факторів?
10. У чому полягає суть моніторингу показників за перспективами збалансованої системи показників?

Тема 4. Проектування збалансованої системи показників організації

1. У чому суть встановлення причинно-наслідкових зв'язків між показниками системи?
2. Яке значення встановлення норм показників системи?
3. Чи динамічна збалансована система показників? Обґрунтуйте відповідь?
4. З якими проблемами пов'язані розробка і впровадження збалансованої системи показників?
5. Чому збалансовану систему показників ставлять на чолі стратегічного планування?
6. Яка процедура контролю роботи збалансованої системи показників?
7. Назвіть напрями роботи збалансованої системи показників.
8. Охарактеризуйте збалансовану систему показників як елемент стратегічного інформаційного процесу.
9. Назвіть основні методи побудови стратегічних карт.
10. Охарактеризуйте етапи когнітивного моделювання.

Тема 5. Прикладні аспекти застосування збалансованої системи показників (ЗСП) на підприємствах та організаціях

1. Яке значення каскадування збалансованої системи показників?
2. Сформулюйте основні правила каскадування системи показників.
3. Поясніть тезу: особиста збалансована система показників – це універсальний засіб саморозвитку.
4. Чи завжди заробітна плата є головним стимулом до праці?
5. Як Ви розумієте твердження, що особиста збалансована система показників – це характеристика, складена сама собою.
6. Як можна використовувати особисті збалансовані системи показників у кадровій політиці підприємства?

7. Назвіть і прокоментуйте чотири складових особистих систем показників.
8. У чому полягає принцип: "плануй – роби – дій – постав нове завдання"?
9. Прокоментуйте 10 стимулів людини до праці з позиції самого працівника і з позиції адміністрації.
10. Які головні акценти під час аналізу збалансованої системи показників?
11. Наскільки важлива збалансована система показників у процесі бюджетування?
12. У чому суть планування з позицій збалансованої систем показників?
13. Які методи бюджетування під час використання збалансованої системи показників?
14. Назвіть переваги, які дає збалансована система показників при бюджетуванні.
15. Які принципові вимоги до мотивації робітників підприємства?
16. Які методи встановлення зв'язків між збалансованою системою показників і винагородою?
17. Яка форма винагороди – внутрішня або зовнішня – важливіші для працівника?
18. Поясніть, чому збалансована система показників може бути використана для кардинальних змін на підприємстві?
19. Аргументуйте положення про те, що збалансована система показників здатна вирішувати цілі довгострокового характеру.
20. Охарактеризуйте передбачувану програму бізнесу з урахуванням того, що збалансована система показників та її філософія розглядаються як спосіб ведення бізнесу.

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання домашніх завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний та модульний контроль тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

- а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:
консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);
- б) за засвоєнням практичного матеріалу:
консультації індивідуальні та групові;

в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу: індивідуальне здавання виконаних робіт.

9. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування таких навчальних технологій, як: лекції проблемного характеру; лекції-дискусії; робота в малих групах; презентації, кейс-метод (табл. 9.1).

Таблиця 9.1

Використання навчальних технологій для активізації процесу навчання

Методики активізації процесу навчання	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
<p>Проблемні лекції спрямовано на розвиток логічного мислення студентів, коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами використовуються досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків із питань, що розглядаються.</p> <p>Під час читання лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування, на які лектор відповідає сам, не чекаючи відповідей студентів</p>	<p>Лекція проблемного характеру з питання "Збалансована система показників як інструмент управління діяльністю підприємства" (у межах теми 1).</p> <p>Проблемна лекція з питання "Інтеграція збалансованої системи показників в управлінські системи" (в межах теми 5)</p>
<p>Лекції-дискусії передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Лекції-дискусії проводяться, як правило, як частина заняття.</p>	<p>Лекція-дискусія з питання "Взаємозв'язок збалансованої системи показників із єдиною стратегією" (у межах теми 4).</p> <p>Лекція-дискусія з питання "Чи існує зразкова збалансована система показників?" (в межах теми 5)</p>
<p>Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань та семінарів</p>	<p>Презентація студентами результатів, виконання кейс-завдань за темами дисципліни.</p> <p>Презентація результатів роботи в малих групах</p>

1	2
<p>Кейс-метод – техніка навчання, що використовує опис реальних економічних, соціальних і бізнес-ситуацій. Студенти повинні проаналізувати ситуацію, розібратися в суті проблеми, запропонувати можливі рішення і вибрати найкраще з них. Кейси базуються на реальному фактичному матеріалі або ж наближені до реальної ситуації.</p> <p>Під час вирішення кейс-завдань студентам пропонується об'єднуватися у групи по 5 – 6 осіб та презентувати наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу (робота в малих групах)</p>	<p>Виконання кейс-завдань за темами дисципліни.</p> <p>Презентація результатів роботи в малих групах</p>

10. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів ураховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, лабораторні, практичні (ситуаційні) заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі лекційних, лабораторних занять.
2. Оцінювання практичних (ситуаційних) занять.
3. Оцінювання виконання самостійної роботи студентів (домашніх завдань) і тестових завдань.
4. Проведення модульного контролю.
5. Проведення підсумкового письмового іспиту.

Критерії поточного оцінювання знань студентів.

Лекції (1 бал):

0,5 бала – присутність на лекції;

0,5 бала – активна участь в обговоренні питань лекції.

Лабораторне заняття (1 бал):

0,5 бала – присутність на лабораторному занятті;

0,5 бала – активна участь у вирішенні лабораторних завдань.

Кейс-завдання (4 бали):

4 бали – зміст та структура виконаного кейс-завдання відповідають меті дослідження, запропонована презентація результатів дослідження та подано аналітичні пояснення й висновки стосовно поставлених завдань; проведено комплексне дослідження стану підприємства та визначення необхідних показників, відповідно меті кейс-завдання; обґрунтовано й сформовано систему соціально-економічних показників за перспективами, які впливають на розвиток бізнесу;

3 бали – зміст та структура виконаного кейс-завдання відповідають меті дослідження, запропонована презентація результатів дослідження та подано аналітичні пояснення й висновки стосовно поставлених завдань; проведено достатнє дослідження стану підприємства та визначення необхідних показників, відповідно меті кейс-завдання; обґрунтовано й сформовано систему соціально-економічних показників за перспективами, які впливають на розвиток бізнесу;

2,5 бали – зміст та структура виконаного кейс-завдання відповідають меті дослідження, запропонована презентація результатів дослідження та подано аналітичні пояснення й висновки стосовно поставлених завдань; проведено достатнє дослідження стану підприємства та визначення необхідних показників відповідно меті кейс-завдання, але недостатньо коректно визначено набір соціально-економічних показників за перспективами, які впливають на розвиток бізнесу;

0 балів – зміст та структура виконаного кейс-завдання не відповідають меті дослідження або виконання кейс-завдання відсутнє.

Самостійна робота (1 бал).

1 бал – робота виконана і захищена в строк без помилок, надані обґрунтовані висновки і правильні відповіді за темою роботи;

0,5 бала – робота виконана і захищена без помилок, надані обґрунтовані висновки і правильні відповіді за темою роботи;

0 балів – робота невиконана і незахищена.

Тести (1 бал).

25 % правильних відповідей – 0,25 бала;

50 % правильних відповідей – 0,5 бала;

75 % правильних відповідей – 0,75 бала;

100 % правильних відповідей – 1 бал.

Модульна контрольна робота (5 балів).

5 балів – усі завдання вирішені правильно, зроблено обґрунтовані висновки щодо проаналізованої ситуації;

4,5 балів – усі завдання вирішені правильно, але студент припустив деякі неточності у формулюванні економічних висновків;

4 бали – усі завдання вирішені правильно, але студент зробив не повні економічні висновки;

3,5 балів – усі завдання вирішені, але студент припустився незначних помилок у вирішенні завдань та формулюванні висновків;

3 бали – усі завдання вирішені, але студент припустився значних помилок у їх вирішенні та формулюванні висновків;

0 балів – студент не з'явився на модульну контрольну роботу.

Модульна контрольна робота складається із завдань різного рівня складності, а саме тестів, теоретичних питань, практичних задач.

Студент **не може бути допущений** до складання екзамена, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі не досягла 35 балів. Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів).

Студента слід **уважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Критерії підсумкового оцінювання знань студентів.

Екзаменаційний білет складається з 10-ти тестових завдань, кожне з яких оцінюється у 1 бал; із двох діагностичних та одного евристичного завдання, кожне з яких оцінюється в 10 балів.

Критерії оцінювання діагностичного завдання 1:

3 бали – охарактеризовано першу ціль трьома показниками;

3 бали – охарактеризовано другу ціль трьома показниками;

3 бали – охарактеризовано третю ціль трьома показниками;

1 бал – надано обґрунтовані висновки.

Критерії оцінювання діагностичного завдання 2:

3 бали – охарактеризовано перший метод та наведені приклади його застосування;

3 бали – охарактеризовано другий метод та наведені приклади його застосування;

3 бали – охарактеризовано третій метод та наведені приклади його застосування;

1 бал – надано обґрунтовані висновки.

Критерії оцінювання евристичного завдання:

1 бал – наведені окремі фрагменти тем дисципліни;

2 бали – наведені правильні формули розрахунку завдання;

3 бали – наведені правильні формули розрахунку, але вирішення завдання розпочато неправильно;

4 бали – наведені правильні формули розрахунку, правильно розпочато вирішення завдання;

5 балів – завдання вирішено правильно наполовину;

6 балів – вирішення завдання має 2 неточності у розрахунках, висновки відсутні;

7 балів – вирішення завдання має 2 неточності у розрахунках, висновки поверхові;

8 балів – вирішення завдання має 1 неточність у розрахунках та не досить обґрунтовані висновки;

9 балів – завдання вирішено правильно, але має місце неточність в обґрунтуванні висновків;

10 балів – завдання вирішено правильно без помилок, зроблені повні та обґрунтовані висновки.

Зразок екзаменаційного білета

Форма № Н-5.05

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Освітній ступінь "магістр"

Спеціальність: "Прикладна статистика". Семестр X

Навчальна дисципліна "Статистичний моніторинг діяльності підприємств та організацій"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №

Тестові завдання.

1. Макросередовище включає такі елементи:

- а) правове регулювання, стан економіки, стан технологічних процесів підприємства;
- б) стан економіки, соціальну та культурну складові, технологічний розвиток;
- в) правове регулювання, технологічний розвиток, стан кваліфікації персоналу.

2. Аналіз мікрооточення включає:

- а) PEST-аналіз, аналіз ресурсів компанії;
- б) SWOT-аналіз, галузевий аналіз;
- в) конкурентний аналіз.

3. У яких випадках застосовується GAP-аналіз:

- а) коли поточні результати підприємства мають розходження із запланованими;
- б) коли необхідно скласти бізнес-план компанії;
- в) коли сильні та слабкі сторони підприємства невідомі.

4. Основні етапи впровадження ЗСП:

- а) стратегія-перспективи та фактори успіху-бачення-показники-способи розрахунку-розвиток-план дій;
- б) стратегія-бачення-перспективи та фактори успіху-показники-способи розрахунку-розвиток-план дій;
- в) бачення-стратегія-перспективи та фактори успіху-показники-способи розрахунку-розвиток-план дій;
- г) бачення-стратегія-перспективи та фактори успіху-показники-способи розрахунку-план дій-розвиток.

5. Знайдіть відповідність між перспективами та їх визначенням:

- а) внутрішніх процесів 1) Які процеси ми повинні вдосконалити, щоб забезпечити конкурентоспроможність підприємства?
- б) навчання та розвитку 2) Чи є програми розвитку, мотивації і зростання?
- в) фінансова 3) Яку цінність ми представляємо для наших акціонерів?
- г) клієнтська 4) Яку цінність ми представляємо для наших клієнтів?

6. Місія – це:

- а) формування стратегії досягнення фінансової стабільності;
- б) це філософія і призначення, сенс існування організації;
- в) соціальна відповідальність компанії.

7. Процес визначення стратегічних цілей складається з таких кроків:

- а) розроблення стратегічних цілей; вибору стратегічних цілей; документування стратегічних цілей;
- б) розроблення стратегічних цілей; вибору показників; визначення стратегічних заходів;
- в) розроблення стратегічних цілей; документування стратегічних цілей; вибору стратегічних цілей.

8. Бачення – це

- а) образ організації в майбутньому, який може включати в себе спосіб досягнення цього результату;
- б) якісно виражена сукупність стратегічних цілей та підприємницьких здібностей;
- в) сенс існування компанії з позиції задоволення потреб клієнтів, реалізації конкурентних переваг, мотивації співробітників фірми.

9. Як визначається середня фактична тривалість робочого дня:

- а) як відношення відпрацьованих людино-днів до середньоспискової чисельності робочих;
- б) як відношення відпрацьованих людино-годин до відпрацьованих людино-днів;
- в) як відношення середньоспискової чисельності робочих до відпрацьованих людино-годин.

10. Від яких факторів залежить рівень середньомісячної продуктивності праці одного робочого:

- а) зміни середньогодинної продуктивності та середньої фактичної тривалості робочого періоду;
- б) зміни середньоденної продуктивності та середньої фактичної тривалості робочого періоду;
- в) зміни середньогодинної продуктивності та середньої фактичної тривалості робочого дня.

Діагностичне завдання 1. Дано цілі:

- зниження витрат;
- інвестиції в інновації;
- підвищення фінансової стійкості.

Охарактеризувати їх показниками (по 3 показника на кожну ціль). Обґрунтувати вибір показників.

Діагностичне завдання 2. Охарактеризувати методи оцінювання діяльності підприємства за ознаками: вид подачі ознаки (кількісний, якісний); ступінь узагальнення результатів (деталізована, агрегована); форма відображення результату (графічна, аналітична):

- динамічний аналіз;
- експертне оцінювання;
- факторний аналіз.

Пояснити відповідь та навести конкретні приклади застосування вказаних методів в оцінюванні діяльності підприємства.

Евристичне завдання. Дані про виробіток одного виду продукції на двох підприємствах подані в таблиці:

№ підприємства	Вироблено продукції, тис. од.		Загальні витрати робочого часу, тис. люд.-год.	
	базисний період	звітний період	базисний період	звітний період
1	400	480	20	24
2	600	610	40	38

Використовуючи індексний метод, проаналізувати динаміку середнього рівня продуктивності праці. Перевірити взаємозв'язок індексів та зробити висновок про вплив екстенсивного та інтенсивного факторів на зміну ефективності використання трудових ресурсів підприємства.

Затверджено на засіданні кафедри статистики та економічного прогнозування ХНЕУ ім. С. Кузнеця.
Протокол №___ від "___" _____ 20___ р.

Зав. кафедри _____ Екзаменатор _____
(підпис) (підпис)

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 11.1.

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Год.	Методи та форми навчання	Оцінка рівня сформованості компетентностей				
				Форми контролю	Макс. бал			
1	2	3	4	5	6			
Змістовий модуль 1. Теоретико-аналітичні основи формування збалансованої системи показників								
Здатність до оцінювання зовнішнього та внутрішнього середовища та формування стратегії управління підприємством	Здатність до використання SWOT-, PEST-, PIMS-аналізів для оцінювання зовнішнього оточення на підприємстві. Здатність до використання GAP-аналізу, стратегічного вартісного аналізу та оцінювання конкурентної позиції підприємства	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Методи та технологія стратегічного аналізу, його напрями	Робота на лекції	1
					Лабораторне заняття			
			СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Підготовка до лабораторного заняття		
Здатність застосовувати ЗСП як метод управління підприємством		2	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Методи та технологія стратегічного аналізу, його напрями	Робота на лекції	1

1		2	3		4		5	6	
Здатність застосовувати ЗСП як метод управління підприємством		2	Ауд.	2	Лабораторне заняття	ЛЗ за питаннями "Застосування SWOT- та PEST-аналізів для оцінювання зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства та його стратегії"	Активна участь у виконанні лабораторних завдань	1	
				СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Підготовка до лабораторного заняття	Тестовий контроль	1
		3	Ауд.		2	Лекція	Тема 2. Збалансована система показників (ЗСП) як метод управління підприємством	Робота на лекції	1
					Лабораторне заняття				
		СРС	6	Підготовка до занять			Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою		
							Підготовка до захисту кейс-завдання		

Продовження табл. 11.1

1		2	3		4		5	6
Здатність до формування передумов розроблення ЗСП, тобто місії, бачення та цінностей підприємства. Здатність проводити декомпозицію цілей підприємства за кожною складовою ЗСП	4	CPC	5	Підготовка до занять	ЛЗ за темою 1. Виконання та захист кейс-завдання "Стратегічний аналіз підприємства"	Активна участь у виконанні лабораторних завдань. Захист кейс-завдання	5	
					Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою			Перевірка ДЗ за темою 1
		5	Ауд.	2	Лекція	Підготовка до лабораторного заняття	Робота на лекції	
						Лабораторне заняття		
	6	CPC	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Активна участь у виконанні лабораторних завдань	1	
					Підготовка до лабораторного заняття			
	6		2	Лабораторне заняття	ЛЗ за питаннями: "Основи застосування морфологічного	Активна участь у виконанні лабораторних завдань	1	

1		2	3		4		5	6
		6	СРС	5	Підготовка до занять	аналізу для встановлення причинно-наслідкових зв'язків між показниками"	Тестовий контроль	1
						Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою		
Здатність формувати базу даних, необхідну для розробки системи моніторингу, аналізу та оцінки підприємства чи організації за перспективами збалансованої системи показників. Здатність проводити економіко-статистичний аналіз підприємства чи організації за перспективами: фінансова, маркетингова, бізнес-	Здатність розробляти системи статистичного моніторингу діяльності підприємств та організацій для виокремлення інформаційно-аналітичної та методичної складових діагностики зовнішнього та внутрішнього бізнес-середовища. Здатність проводити	7	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Система моніторингу підприємства: структурний та елементний аспекти. Інформаційне забезпечення перспектив ЗСП	Робота на лекції	1
						Лабораторне заняття		
				СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Підготовка до захисту кейс-завдання

1	2	3	4		5	6	
аналіз виробництва та реалізації продукції, собівартості виробництва, кадрового складу підприємства, фінансової діяльності	8		2	Лабораторне заняття	ЛЗ за темою 2. Виконання та захист кейс-завдання "Формулювання місії та стратегічного плану. Структуризація та документування цілей за перспективами ЗСП"	Активна участь у виконанні лабораторних завдань. Захист кейс-завдання	5
			СРС	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка ДЗ за темою 2
	9	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Система моніторингу підприємства: структурний та елементний аспекти. Інформаційне забезпечення перспектив ЗСП	Робота на лекції. Написання модульної контрольної роботи	6
					Лабораторне заняття		
	СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою			
				Підготовка до лабораторного заняття			

Продовження табл. 11.1

1		2	3		4		5	6
		10		2	Лабораторне заняття	ЛЗ за питаннями: "Прикладні аспекти застосування кореляційного та факторного аналізу для формування показників за перспективами ЗСП"	Активна участь у виконанні лабораторних завдань	1
			СРС	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Підготовка до лабораторного заняття	Тестовий контроль	1
Змістовий модуль 2. Практична реалізація збалансованої системи показників								
Здатність проектувати збалансовану систему показників з урахуванням особливостей стану та розвитку підприємства	Здатність до складання стратегічних карт із виділенням причинно-наслідкових зв'язків. Здатність до формування інформаційного словника показників збалансованої системи за перспективами: фінансова, маркетингова, бізнес-процеси,	11	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Проектування збалансованої системи показників організації	Робота на лекції	1
					Лабораторне заняття			
			СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Підготовка до захисту кейс-завдання		
		12	Ауд.	2	Лабораторне заняття	ЛЗ за темою 3. Виконання та захист кейс-завдання "Формування обґрунтованої"	Активна участь у виконанні лабораторних завдань. Захист кейс-завдання	5

1		2	3		4		5	6
якість та розвиток персоналу						системи показників за перспективами ЗСП"		
			СРС	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка ДЗ за темою 3	1
						Підготовка до лабораторного заняття		
		13	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Проектування збалансованої системи показників організації	Робота на лекції	1
					Лабораторне заняття			
			СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою		
					Підготовка до лабораторного заняття			
Здатність впроваджувати збалансовану систему показників та формувати	Здатність розробляти особисту ЗСП. Здатність формувати управлінські рішення щодо розвитку	14	Ауд.	2	Лабораторне заняття	ЛЗ за питаннями: "Ключові принципи побудови ЗСП. Побудова стратегічної карти за перспективами ЗСП"	Активна участь у виконанні лабораторних завдань	1

1	2	3	4		5	6	
підприємства на підставі ЗСП		СРС	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Підготовка до лабораторного заняття	Тестовий контроль	1
	15	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Прикладні аспекти застосування ЗСП на підприємствах та організаціях	Робота на лекції	1
				Лабораторне заняття			
		СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Підготовка до захисту кейс-завдання		
	16	Ауд.	2	Лабораторне заняття	ЛЗ за темою 4. Виконання та захист кейс-завдання "Складання інформаційного словника за перспективами ЗСП"	Активна участь у виконанні лабораторних завдань. Захист кейс-завдання	5
			СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Підготовка до лабораторного заняття	Перевірка ДЗ за темою 4

Закінчення табл. 11.1

1		2	3		4		5	6
		17	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Прикладні аспекти застосування ЗСП на підприємствах та організаціях	Робота на лекції. Написання модульної контрольної роботи	6
		17	Ауд.	4	Лабораторне заняття	ЛЗ за питаннями теми 5: "Побудова компонентів ЗСП". Виконання та захист кейс-завдання "Розробка ЗСП за методом Нортон та Каплана"	Активна участь у виконанні лабораторних завдань. Захист кейс-завдання	6
			СРС	6	Підготовка до занять	Підготовка до іспиту	Перевірка ДЗ за темою 5. Тестовий контроль	2
		СЕСІЯ	Ауд.	2	Передекзам. консультація	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль	40
				4	Екзамен	Виконання завдань екзаменаційного білета		
			СРС	8	Підготовка до екзамену	Повторення матеріалів змістових модулів		
УСЬОГО годин			150	Загальна максимальна кількість балів з навчальної дисципліни				60
	з них:					з них		
	аудиторні		44			поточний контроль		60
	самостійна робота		106			підсумковий контроль		40

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 11.2.

Таблиця 11.2

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2		60
T1	T2	T3	T4	T5	
10	10	15	10	15	

Примітка. T1, T2 ... T5 – теми змістових модулів.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 11.3.

Таблиця 11.3

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля		Лекційні заняття	Лабораторні заняття	Практичні (ситуаційні) заняття	Самостійна робота (ДЗ)	Тестовий контроль	Модульні контрольні роботи	Усього	
1		2	3	4	5	6	7	8	
Змістовий модуль 1. Теоретико-аналітичні основи формування збалансованої системи показників	Тема 1	1 тиждень	1	–	–	–	–	1	
		2 тиждень	1	1	–	–	1	–	3
	Тема 2	3 тиждень	1	–	–	–	–	–	1
		4 тиждень	–	1	4	1	–	–	6
		5 тиждень	1	–	–	–	–	–	1
	Тема 3	6 тиждень	–	1	–	–	1	–	2
		7 тиждень	1	–	–	–	–	–	1
		8 тиждень	–	1	4	1	–	–	6
		9 тиждень	1	–	–	–	–	5	6
Змістовий модуль 2. Практична реалізація збалансованої системи показників	Тема 4	10 тиждень	–	1	–	–	1	–	2
		11 тиждень	1	–	–	–	–	–	1
		12 тиждень	–	1	4	1	–	–	6
		13 тиждень	1	–	–	–	–	–	1

1		2	3	4	5	6	7	8	
	Тема 5	14 тиждень	–	1	–	–	1	–	2
		15 тиждень	1	–	–	–	–	–	1
		16 тиждень	–	1	4	1	–	–	6
		17 тиждень	1	2	4	1	1	5	14
Усього		10	10	20	5	5	10	60	

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 11.4).

Таблиця 11.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Алексахин С. В. Прикладной статистический анализ : учеб. пособ. / С. В. Алексахин. – М. : Приор, 2001. – 244 с.
2. Белявский К. Статистика коммерческой деятельности / К. Белявский. – М. : Финстатинформ, 2000. – 288 с.
3. Виханский О. С. Стратегическое управление / О. С. Виханский. – М. : Гардарики, 2002. – 296 с.
4. Внедрение сбалансированной системы показателей / под ред. В. Григорьева; пер. с нем. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2006. – 478 с.
5. Гетьман О. О. Економічна діагностика / О. О. Гетьман, В. М. Шаповал. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 308 с.
6. Збалансована система показників в оцінці діяльності підприємства / за ред. Л. М. Малярець, А. В. Штереверя. – Х. : ХНЕУ, 2008. – 180 с.
7. Ивакина И. Сбалансированная система показателей / И. Ивакина. – Харьков : ИД "Фактор", 2007. – 164 с.
8. Каплан Роберт С. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию / С. Каплан Роберт, П. Нортон Дейвид. – М. : ЗАО "Олимп-Бизнес", 2006. – 320 с.
9. Каплан Роберт С. Стратегические карты. Трансформация нематериальных активов в материальные результаты / С. Каплан Роберт, П. Нортон Дейвид. – М.: ЗАО "Олимп-Бизнес", 2007. – 512 с.
10. Кизим М. О. Збалансована система показників : монографія / М. О. Кизим, А. А. Пилипенко, А. А. Зінченко. – Х. : ВД "Інжек", 2007. – 192 с.
11. Когнитивная бизнес-аналитика: учебник / под ред. Н. М. Абдикеева. – М. : Инфра-М, 2011. – 512 с.
12. Крамченко Л. І. Економічна статистика / Л. І. Крамченко, Н. П. Лутчин, Б. С. Москаль. – Львів: "Новий світ - 2000", 2004. – 364 с.
13. Ляковська О. О. Переваги та недоліки Збалансованої системи показників / О. О. Ляковська // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – №7. – С.119–126.
14. Нивен Пол Р. Сбалансированная система показателей: шаг за шагом: максимальное повышение эффективности и закрепление положительных результатов / Р. Нивен Пол. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2004. – 328 с.
15. Разработка сбалансированной системы показателей / под. ред. А. М. Гершуна, Ю. С. Нефедьевой. – М. : ЗАО "Олимп-Бизнес", 2005. – 128 с.

16. Системи фінансового моніторингу. Методологія проектування : монографія / за ред. О. В. Мозенкова. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2005. – 152 с.
17. Статистичне моделювання та прогнозування: навч. посіб. / під ред. О. В. Раєвнєвої. – Х. : ВД "Інжек", 2014. – 578 с.
18. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства : монографія / за ред. Ю. Б. Іванова, О. М. Тищенко. – Х. : ВД "Інжек", 2006. – 382 с.
19. Ким Дж.-О. Факторный, дискриминантный и кластерный анализ / Дж.-О. Ким, Ч. У. Мьюллер, У. Р. Клекка ; под ред. И. С. Енюкова ; пер. с англ. – М. : Финансы и статистика, 1989. – 2156 с.
20. Фридаг Хервиг Р. Сбалансированная система показателей: руководство по внедрению / Р. Фридаг Харви. – М. : Омега-Л, 2006. – 268 с.
21. Экономика и статистика фирм : учебник / В. Е. Адамов, С. Д. Ильенкова, Т. П. Сиротина и др. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2002. – 288 с.

12.2. Додаткова

22. Головка Т. В. Стратегічний аналіз / Т. В. Головка, С. В. Сагова. – К. : КНЕУ, 2002. – 198 с.
23. Ивлев В. Balanced Scorecard – альтернативные модели / В. Ивлев // Банки и технологии. – 2002. – № 4. – С. 35–36.
24. Маккани М. Заставьте BSC работать. Intelligent Enterprise / М. Маккани // Корпоративные системы. – 2004. – № 5. – С. 28–31.
25. Мейер М. Оценка зффективности бизнеса / М. Мейер ; пер. с англ. А. О. Корсунского. – М. : Вершина, 2004. – 272 с.
26. Недосекин А. Balanced Scorecard: плюсы, минусы, проблемы внедрения / А. Недосекин // Антикризисный менеджмент. – 2003. – № 12. – С. 19–22.
27. Пан Л. Збалансована система показників як інструмент ефективного управління стратегією / Л. Пан // Наукові записки. – 2003. – Т. 21. – Серія: Економічні науки. – С. 56–63.
28. Панченко А. І. Узагальнення моделі статистичної оцінки основних показників діяльності підприємства / А. І. Панченко // Фінанси України. – 2005. – № 3. – С.133–137.
29. Привольнев Д. Сбалансированная система показателей: очередная панацея или рабочий инструмент топ-менеджера? / Д. Привольнев. – СПб. : ИМИСП, 2005. – С. 1–5.
30. Рамперсад К. Хьюберт. Универсальная система показателей для оценки личной и корпоративной эффективности / К. Хьюберт Рамперсад. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2006. – 148 с.

31. Слинков В. Н. Стратегическое планирование на основе сбалансированной системы показателей – практические рекомендации / В. Н. Слинков. – К. : Дакор, КН, 2008. – 382 с.

32. Солоненко Е. Сбалансированная система показателей: инструмент оценки или способ реализации стратегии? / Е. Солоненко // Довідник кадровика. – 2005. – № 1 (31). – С. 80–85.

33. Статистика підприємництва : навч. посіб. / за ред. П. Г. Вашківа, В. П. Сторожка. – К. : Слобожанщина, 1999. – 600 с.

34. Федосеев А. Відкриваючи нові горизонти управління бізнесом: система збалансованих показників / А. Федосеев // Круглий стіл. – 2005. – № 5. – С. 28–30.

35. Федулов А. С. Нечеткие реляционные когнитивные карты / А. С. Федулов // Теория и системы управления, 2005. – № 1. – С. 130–132.

36. Фелпс Б. Умные бизнес-показатели: Система измерений эффективности как важный элемент менеджмента / Б. Фелпс ; пер. с англ. – Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2004. – 312 с.

12.3. Інформаційні ресурси

37. Библиотека ключевых показателей эффективности (KPI). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.kpilib.ru.

38. Інформаційна база даних емітентів. – Режим доступу : www.smida.gov.ua.

39. Сайт BALANCED SCORECARD. – Режим доступу : www.balancedscorecard.ru.

40. Сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

41. Сайт компанії "Інталев". – Режим доступу : www.intalev.ru.

42. Сайт про стратегічний менеджмент. – Режим доступу : www.strategy.bos.ru.

43. Сайт про стратегічне управління та планування. – Режим доступу : www.stplan.ru.

44. Сайт про фінансову звітність українських підприємств. – Режим доступу : www.ureports.narod.ru.

Додатки

Додаток А

Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Статистичний моніторинг діяльності підприємств та організацій" за Національною рамкою кваліфікацій України

43

Складові компетентності, яка формується в рамках тем	Зміст компетентності	Теми дисципліни, які формують компетентність
1	2	3
1. Здатність до оцінювання зовнішнього та внутрішнього середовища та формування стратегії управління підприємством		
Знання	Знання методів проведення стратегічного аналізу макро- та мікрооточення підприємства. Знання з основних методів ситуаційного аналізу підприємства	Тема 1. Методи та технологія стратегічного аналізу, його напрями
Уміння	Здатність до використання SWOT-, PEST-, PIMS-аналізу для оцінки зовнішнього оточення підприємства. Здатність до використання GAP-аналізу, стратегічного вартісного аналізу та оцінки конкурентної позиції підприємства	
Комунікація	Уміння виробляти управлінські рішення на підставі узагальнення різноманітних суджень	
Автономність і відповідальність	Здатність до системного мислення. Здатність до узагальнення теоретичних, методичних та методологічних підходів щодо формування стратегій управління підприємством	

1	2	3
2. Здатність застосовувати ЗСП як метод управління підприємством		Тема 2. Збалансована система показників (ЗСП) як метод управління підприємством
Знання	Знання концепції ЗСП Д. Нортон та Р. Каплана. Знання особливостей застосування ЗСП	
Уміння	Здатність до формування передумов розробки ЗСП, тобто місії, бачення та цінностей підприємства. Здатність проводити декомпозицію цілей підприємства за кожною складовою ЗСП	
Комунікація	Навички командної роботи та розробки колективного рішення	
Автономність і відповідальність	Здібність виокремлювати серед різноманітних пропозицій щодо вирішення проблеми інформацію, яка дозволяє це здійснити	
3. Здатність формувати базу даних, необхідну для розробки системи моніторингу, аналізу та оцінки підприємства чи організації за перспективами збалансованої системи показників		Тема 3. Система моніторингу підприємства: структурний та елементний аспекти. Інформаційне забезпечення перспектив ЗСП
Знання	Знання з теоретичних засад побудови системи статистичного моніторингу діяльності підприємств та організацій. Знання щодо методів відбору та формування обґрунтованої системи показників	
Уміння	Здатність розробляти системи статистичного моніторингу діяльності підприємств та організацій для виділення інформаційно-аналітичної та методичної складових діагностики зовнішнього та внутрішнього бізнес-середовища. Здатність формувати перелік обґрунтованих показників за перспективами ЗСП	
Комунікація	Сприяння створенню знань щодо формування системи показників діяльності підприємства та ефективному управлінню ними	

1	2	3
Автономність і відповідальність	Володіння навичками управління в професійному середовищі	
4. Здатність проводити економіко-статистичний аналіз підприємства чи організації за перспективами: фінансова, маркетингова, бізнес-процеси, якість та розвиток персоналу		Тема 3. Система моніторингу підприємства: структурний та елементний аспекти. Інформаційне забезпечення перспектив ЗСП
Знання	Знання щодо специфіки функціонування підприємства за перспективами ЗСП. Знання щодо системи економічних показників фінансово-господарської діяльності підприємства	
Уміння	Здатність проводити аналіз виробництва та реалізації продукції, собівартості виробництва, кадрового складу підприємства, фінансової діяльності. Здатність аналізувати ресурсну базу підприємства та клієнтську складову	
Комунікація	Сприяння створенню знань щодо формування системи показників діяльності підприємства та ефективному управлінню ними	
Автономність і відповідальність	Володіння навичками управління в професійному середовищі	
5. Здатність проектувати збалансовану систему показників з урахуванням особливостей стану та розвитку підприємства		Тема 4. Проектування збалансованої системи показників організації
Знання	Знання щодо методів встановлення причинно-наслідкових зв'язків між показниками. Знання з основних понять когнітивного моделювання	
Уміння	Здатність до складання стратегічних карт із виділенням причинно-наслідкових зв'язків	

Закінчення додатка А.

Закінчення табл. А.1

46

1	2	3
	Здатність до формування інформаційного словника показників збалансованої системи за перспективами: фінансова, маркетингова, бізнес-процеси, якість та розвиток персоналу	
Комунікація	Вміння вести дискусію й презентувати результати статистичних досліджень	
Автономність і відповідальність	Здатність до системного мислення. Відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах	
6. Здатність впроваджувати збалансовану систему показників та формувати стратегічні рішення щодо управління підприємством на її основі		
Знання	Знання щодо технології упровадження ЗСП за Д. Нортоном та Р. Капланом. Знання щодо технології упровадження ЗСП за альтернативними методами	Тема 5. Прикладні аспекти застосування ЗСП на підприємствах та організаціях
Уміння	Здатність розробляти особисту ЗСП. Здатність формувати управлінські рішення щодо розвитку підприємства на підставі ЗСП	
Комунікація	Навики толерантного ставлення до іншої думки під час вирішення завдань	
Автономність і відповідальність	Володіння стійким позитивним відношенням до своєї професії, до підвищення кваліфікації	

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	7
4. Структура навчальної дисципліни.....	11
5. Теми лабораторних занять.....	13
6. Теми практичних (ситуаційних) занять	14
7. Самостійна робота.....	16
7.1. Контрольні запитання для самодіагностики	18
8. Індивідуально-консультативна робота	21
9. Методи навчання	22
10. Методи контролю	23
11. Розподіл балів, які отримують студенти	28
12. Рекомендована література.....	40
12.1. Основна	40
12.2. Додаткова	41
12.3. Інформаційні ресурси.....	42
Додатки.....	43

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Робоча програма
навчальної дисципліни
**"СТАТИСТИЧНИЙ МОНІТОРИНГ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ
ТА ОРГАНІЗАЦІЙ"**
для студентів спеціальності
8.03050601 "Прикладна статистика"
денної форми навчання

Укладачі: **Раєвнєва** Олена Валентинівна
Аксьонова Ірина Вікторівна
Свидло Ганна Ігорівна

Відповідальний за видання *О. В. Раєвнєва*

Редактор *О. В. Бутенко*

Коректор *В. В. Міхно*

План 2016 р. Поз. № 106.

Підп. до друку 06.10.2016 р. Формат 60×90 1/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Ум. друк. арк. 3,0. Обл.-вид. арк. 3,75. Тираж 40 пр. Зам. № 175.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*